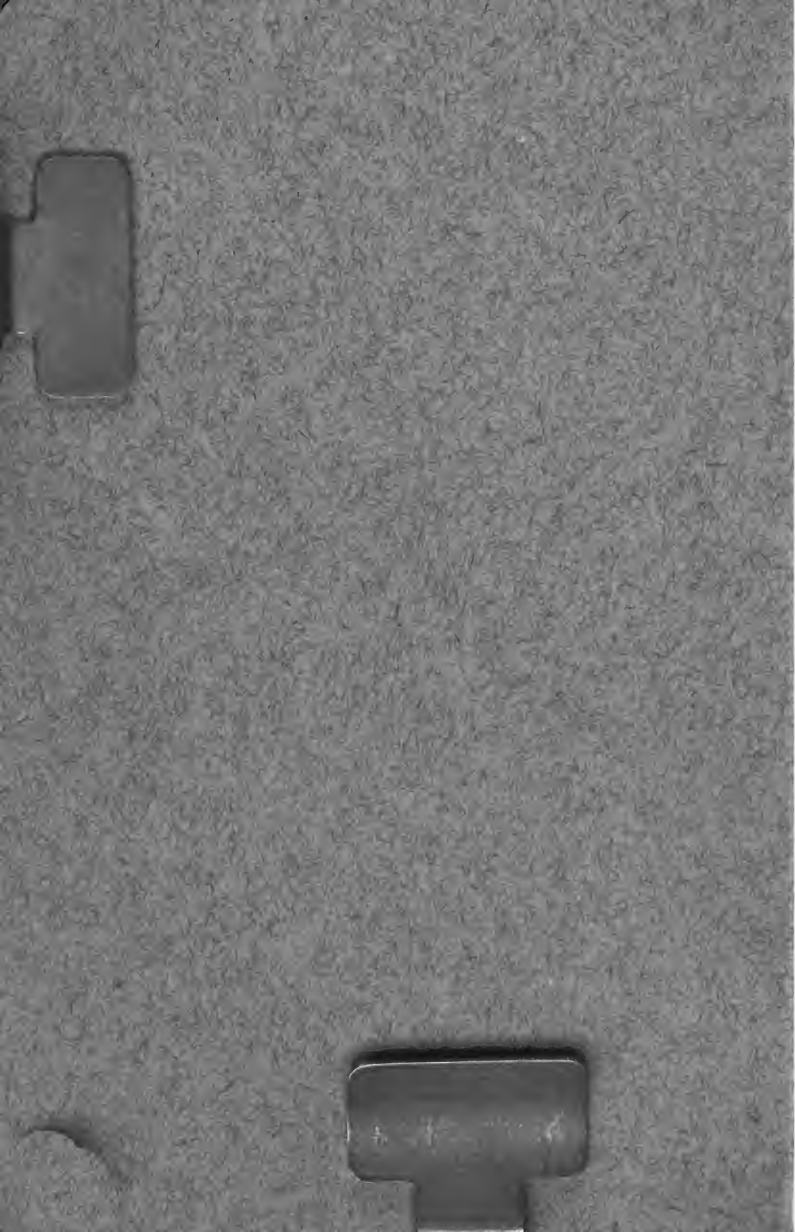

Senecas Apokolokynt...

Lucius Annaeus
Seneca

Senecas Apokolokyntosis.

Für den Schulgebrauch

herausgegeben

von

A. Marx.

Karlsruhe.

Verlag der Hofbuchdruckerei Friedrich Gutsch.

Cassius Dio epitomatus LX 35: Agrippina et Nero Claudium
ἐς τὸν οὐρανὸν ἀνήγαγον ὃν ἐκ τοῦ συμποσίου φοράδην ἔξενήροχεσαν.
ἔθεν περ Λούκιος Ἰουλιὸς Γαλλίων ὁ τοῦ Σενέκα ἀδελφὸς ἀστειότατον
τι ἀπεφθέγγετο· συνέθηκε μὲν γὰρ καὶ ὁ Σενέκας σίγχαμμα ἀποκολο-
κίντων αὐτὸ ὥσπερ τινα ἀπαθανάτιον ὀνομάσας, ἐκεῖνος δὲ ἐν βρα-
χυτότῃ πολλὰ εἰπὼν ἀπομνημονεύεται. ἐπειδὴ γὰρ τοὺς ἐν τῇ δεσ-
μωτηρίῳ θανατουμένους ἀγκίστροις τισὶ μεγάλους οἱ δημοὶ ἐς τε τὴν
ἀγορὰν ἀνεῖλκον κἀντεῦθεν ἐς τὸν ποταμὸν Ἰσυρον, ἔφη τὸν Κλαύδιον
ἀγκίστρῳ ἐς τὸν οὐρανὸν ἀνενεχθῆναι.

Vorrede.

Schon seit einigen Jahren wird am Karlsruher Gymnasium im Anschluß an die Lektüre des Tacitus die Apokolokyntosis gelesen. Das Interesse der Schüler für die witzige Schrift zu erregen, gelang wohl in jedem Falle; um so mühsamer aber war es, jeweils die nötige Anzahl von Seneca-Ausgaben zu beschaffen, ganz abgesehen von den Unzuträglichkeiten, welche die Buntscheckigkeit der verschiedenen Texte mit sich brachte. Um diesen Übelständen abzuhelfen hat sich der Unterzeichnete entschlossen, eine Sonderausgabe zu veranstalten; er ist überzeugt, daß die merkwürdige Schrift, die bis jetzt unverdientermaßen nur einem verhältnismäßig engen Kreis von Kennern bekannt blieb, sich als eine wertvolle Erweiterung und Bereicherung der lateinischen Lektüre leicht Eingang in die oberste Klasse unserer Gymnasien verschaffen wird.

In der Gestaltung des Textes schließt sich der Herausgeber im allgemeinen an die kleine Buechelersche Ausgabe an; die Stellen, an denen es nötig schien, von dieser abzuweichen, sind nicht zahlreich. Einen Kommentar beizufügen, konnte sich der Herausgeber nicht entschließen, trotzdem dies auch gewünscht wurde.

827
2320
350
1

(RECAP)

Auf der einen Seite wäre damit die kleine Schrift unnötig verteuert worden, auf der anderen hätte diese Erklärung doch nur einen mehr oder weniger knappen Auszug aus dem Kommentar Buechelers (in den *Symbola philologorum Bonensium in hon. Ritschelii* p. 31 ff.) geben können, einem Meisterwerk, auf das jede Interpretation doch zurückgehen müssen. Freilich soll deshalb auch an dieser Stelle der Wunsch betont werden, der Verlag möge das unentbehrliche Werk Buechelers durch eine Sonderausgabe leichter zugänglich machen.

Schließlich ist es dem Herausgeber eine angenehme Pflicht, auch an dieser Stelle allen, die ihn durch Rat und Auskunft unterstützt haben, herzlich zu danken. Es sind dies die Herren Prof. Dr. Dieterich, dem er die beiden Verbesserungen *assarios quidem* (c. 11) und *ingredienti* (c. 12) verdankt, und cand. phil. Weinreich in Heidelberg, Prof. Goos und Prof. Dr. Hausrath in Karlsruhe.

Karlsruhe, Febr. 1907.

R. Marx.

L. Annaei Senecae Iudus de morte Claudii.

Quid actum sit in caelo ante diem III. idus Octobris 1
anno novo, initio saeculi felicissimi, volo memoriae tra-
dere. nihil nec offensae nec gratiae dabitur. haec ita
vera. si quis quaesiverit unde sciam, primum, si noluero,
5 non respondebo. quis coacturus est? ego scio me liberum
factum, ex quo suum diem obiit ille, qui verum prover-
bium fecerat, aut regem aut fatuum nasci oportere. si
libuerit respondere, dicam quod mihi in buccam venerit.
quis unquam ab historico iuratores exegit? tamen si ne-
10 cesse fuerit auctorem producere, quaerito ab eo qui
Drusillam euntem in caelum vidit: idem Claudium vidisse
se dicet iter facientem 'non passibus aequis'. velit nolit,
necesse est illi omnia videre, quae in caelo aguntur:
Appiae viae curator est, qua scis et divum Augustum et
15 Tiberium Caesarem ad deos isse. hunc si interrogaveris,
soli narrabit: coram pluribus nunquam verbum faciet.
nam ex quo in senatu iuravit se Drusillam vidisse caelum
ascendentem et illi pro tam bono nuntio nemo credidit,
quod viderit, verbis conceptis affirmavit se non indica-
20 turum, etiam si in medio foro hominem occisum vidisset.
ab hoc ego quae tum audivi, certa clara afferro, ita illum
salvum et felicem habeam.

iam Phoebus brevior via contraxerat orbem 2
lucis et obscuri crescebant tempora somni,
25 iamque suum victrix augebat Cynthia regnum
et deformis hiems gratos carpebat honores
divitis autumnus iussoque senescere Baccho
carpebat raras serus vindemitor uvas.

puto magis intellegi, si dixero: mensis erat October,
30 dies III. idus Octobris. horam non possum certam tibi
dicere: facilius inter philosophos quam inter horologia

conveniet, tamen inter sextam et septimam erat. 'nimis rustice' inquires 'cum omnes poetae, non contenti ortus et occasus describere, [ut] etiam medium diem inquietent, tu sic transibis horam tam bonam?'

iam medium curru Phoebus dividerat orbem 5
 et propior nocti fessas quatiebat habenas
 obliquam flexo deducens tramite lucem:

3 Claudius animam agere coepit nec invenire exitum poterat. tum Mercurius, qui semper ingenio eius delectatus esset, unam e tribus Parcis seducit et ait: 'quid, femina 10 crudelissima, hominem miserum torqueri pateris? nec unquam tam diu cruciatus cesset? annus sexagesimus quartus est, ex quo cum anima luctatur. quid huic et rei publicae invides? patere mathematicos aliquando verum dicere, qui illum, ex quo princeps factus est, omnibus 15 annis, omnibus mensibus efferunt. et tamen non est mirum si errant et horam eius nemo novit; nemo enim unquam illum natum putavit. fac quod faciendum est:

"dede neci, melior vacua sine regnet in aula."

sed Clotho 'ego mehercules' inquit 'pusillum temporis 20 adicere illi volebam, dum hos pauculos, qui supersunt, civitate donaret' — constituerat enim omnes Graecos, Gallos, Hispanos, Britannos togatos videre — 'sed quoniam placet aliquos peregrinos in semen relinqui et tu ita iubes fieri, fiat'. aperit tum capsulam et tres fusos 25 profert: unus erat Augurini, alter Babae, tertius Claudii. 'hos' inquit 'tres uno anno exiguis intervallis temporum divisos mori iubebo, ne illum incommittam dimittam. non oportet enim eum, qui modo se tot milia hominum sequentia videbat, tot praecedentia, tot circumfusa, subito 30 solum destitui. contentus erit his interim convictoribus.'

4 haec ait et turpi convolvens stamina fuso
 abruptit stolidae regalia tempora vitae.
 at Lachesis redimita comas, ornata capillos,
 Pieria crinem lauro frontemque coronans 35
 5 candida de niveo subtemina vellere sumit
 felici moderanda manu, quae ducta colorem
 assumpserunt novum. mirantur pensa sorores:

- mutatur vilis pretioso lana metallo,
aurea formoso descendunt saecula filo.
- 10 nec modus est illis, felicia vellera ducunt
et gaudent implere manus, sunt dulcia pensa.
sponte sua festinat opus nulloque labore
mollia contorto descendunt stamina fuso.
vincunt Tithoni, vincunt et Nestoris annos.
- 15 Phoebus adest cantuque iuvat gaudetque futuris
et laetus nunc plectra movet, nunc pensa ministrat.
detinet intentas cantu fallitque laborem.
dumque nimis citharam fraternaue carmina laudant,
plus solito nevere manus humanaue fata
- 20 laudatum transcendit opus. 'ne demite, Parcae'
Phoebus ait 'vincat mortalis tempora vitae
ille mihi similis vultu similisque decore
nec cantu nec voce minor. felicia lassis
saecula praestabit legumque silentia rumpet.
- 25 qualis discutiens fugientia Lucifer astra
aut qualis surgit redeuntibus Hesperus astris,
qualis cum primum tenebris Aurora solutis
induxit rubicunda diem, Sol aspicit orbem
lucidus et primos a carcere concitat axes:
- 30 talis Caesar adest, talem iam Roma Neronem
aspiciet. flagrat nitidus fulgore remisso
vultus et adfuso cervix formosa capillo.'
- haec Apollo. at Lachesis, quae et ipsa homini formo-
sissimo faveret, fecid [illud] plena manu et Neroni multos
annos de suo donat. Claudium autem iubent omnes
χαίροντες, ἐφημοῦντες ἐκπέμπειν δόμων.
- 30 et ille quidem animam ebulliit, et ex eo desiit vivere vi-
deri. expiravit autem dum comoedos audit, ut scias me
non sine causa illos timere. ultima vox eius haec inter
homines audita est, cum maiorem sonitum emisisset illa
parte, qua facilius loquebatur: 'vae me, puto, concacavi
- 35 me'. quod an fecerit, nescio: omnia certe concacavit.
quae in terris postea sint acta, supervacuum est re- 5
ferre. scitis enim optime, nec periculum est ne excidant
quae memoriae gaudium publicum impresserit: nemo

29. Eur. Kresphontes fg. 452 N.

felicitatis suae obliviscitur. in caelo quae acta sint, audite: fides penes auctorem erit. nuntiatur Iovi venisse quendam bonae staturae, bene canum; nescio quid illum minari, assidue enim caput movere; pedem dextrum trahere. quaesisset se, cuius nationis esset: respondiisse nescio 5 quid perturbato sono et voce confusa; non intellegere se linguam eius, nec Graecum esse nec Romanum nec ullius gentis notae. tum Iuppiter Herculem, qui totum orbem terrarum pererraverat et nosse videbatur omnes nationes, iubet ire et explorare, quorum hominum esset. tum Hercules primo aspectu sane perturbatus est, ut qui etiam 10 non omnia monstra timuerit. ut vidit novi generis faciem, insolitum incessum, vocem nullius terrestris animalis sed qualis esse marinis beluis solet, raucam et implicatam, putavit sibi tertium decimum laborem venisse. diligentius 15 intuiti visus est quasi homo. accessit itaque et quod facillimum fuit Graeculo, ait:

τίς πόθεν εἰς ἀνδρῶν, πόθι τοι πόλις ἡδὲ τοκῆες;

Claudius gaudet esse illic philologos homines, sperat futurum aliquem historiis suis locum. itaque et ipse 20 Homerico versus Caesarem se esse significans ait:

Ἰλιόθεν με φέρων ἄνεμος Κικόνεσσι πέλασσειν.

erat autem sequens versus verior, [aeque Homericus]:

ἐνθα δ' ἐγὼ πόλιν ἔπραθον, ὤλεσα δ' αὐτούς.

- 6 et imposuerat Herculi minime vafro, nisi fuisset illic 25 Febris, quae fano suo relicto sola cum illo venerat: ceteros omnes deos Romae reliquerat. 'iste' inquit 'mera mendacia narrat. ego tibi dico, quae cum illo tot annis vixi: Luguduni natus est, Planci municipem vides. quod tibi narro, ad sextum decimum lapidem natus est a Vienna, 30 Gallus germanus. itaque quod Gallum facere oportebat, Romam cepit. hunc ego tibi recipio Luguduni natum, ubi Licinus multis annis regnavit. tu autem, qui plura loca calcasti quam ullus mulio perpetuarius Lugudunensis, scire debes multa milia inter Xanthum et Rhodanum 35 interesse'. excandescit hoc loco Claudius et quanto potest murmure irascitur. quid diceret, nemo intellegebat. ille autem Febrim duci iubebat illo gestu solutae manus et ad hoc unum satis firmas, quo decollare homines solebat.

18. Hom. Od. I. 170. 22. Hom. Od. IX. 39. 24. Hom. Od. IX. 40.

iusserat illi collum praecidi. putares omnes illius esse 7
 liberos: adeo illum nemo curabat. tum Hercules 'audi
 me' inquit 'tu desine fatuari. venisti huc, ubi mures
 ferrum rodunt. citius mihi verum, ne tibi alogias ex-
 5 cutiam'. et quo terribilior esset, tragicus fit et ait:

'exprope propere, sede qua genitus cluas,
 hoc ne peremptus stipite ad terram accidas;
 haec clava reges saepe mactavit feros.

quid nunc profatu vocis incerto sonas?
 10 quae patria, quae gens mobile eduxit caput?
 edissere. equidem regna tergemini petens
 longinqua regis, unde ab Hesperio mari
 Inachiam ad urbem nobile advexi pecus
 vidi duobus imminens fluviis iugum,
 15 quod Phoebus ortu semper obverso videt,
 ubi Rhodanus ingens amne praerapido fluit
 Ararque dubitans, quo suos cursus agat,
 tacitus quietis adluit ripas vadis.
 estne illa tellus spiritus altrix tui?'

20 haec satis animose et fortiter, nihilo minus mentis suae
 non est et timet *μωροῦ πλῆγην*. Claudius ut vidit virum
 valentem, oblitus nugarum intellexit neminem Romae
 sibi parem fuisse, illic non habere se idem gratiae: gal-
 lum in suo sterquilino plurimum posse. itaque quantum

25 intellegi potuit, haec visus est dicere: 'ego te, fortissime
 deorum Hercule, speravi mihi adfuturum apud alios, et
 si qui a me notorem petisset, te fui nominaturus, qui me
 optime nosti. nam si memoria repetis, ego eram qui tibi
 ante templum tuum ius dicebam totis diebus mense Iulio
 30 et Augusto. tu scis, quantum illic miseriarum tulerim,
 cum causidicos audirem diem et noctem, in quos si inci-
 disses, valde fortis licet tibi videaris, maluisses cloacas
 Augeae purgare: multo plus ego stercoris exhausti. sed
 quoniam volo' . . .

35 . . . 'non mirum quod in curiam impetum fecisti:
 nihil tibi clausi est. modo dic nobis, qualem deum 8
 istum fieri velis. *Ἐπικούρειος θεός* non potest esse: *οὔτε*
αὐτὸς πρῶγμα ἔχει οὔτε ἄλλοις παρέχει; Stoicus? quo-

37. Usener. Epicur. p. 71,1.

modo potest "rotundus" esse, ut ait Varro "sine capite, sine praeputio"? est aliquid in illo Stoici dei, iam video: nec cor nec caput habet. si mehercules a Saturno petisset hoc beneficium, cuius mensem toto anno celebravit Saturnalicus princeps, non tulisset illud, nedum ab Iove, 5 quem, quantum quidem in illo fuit, damnavit incesti. Silanum enim generum suum occidit propterea quod sororem suam, festivissimam omnium puellarum, quam omnes Venerem vocarent, maluit Iunonem vocare. "quare" inquit "quaero enim, sororem suam?" stulte, stude: 10 Athenis dimidium licet, Alexandriae totum. "quia Romae" inquis "mures molas lingunt". hic nobis curva corriget? quid in cubiculo suo faciant, nescit, et iam "caeli scrutatur plagas"? deus fieri vult: parum est quod templum in Britannia habet, quod hunc barbari 15 colunt et ut deum orant *μωροῖ ἐνὶ λείτῳ τυχεῖν?*

- 9 tandem Iovi venit in mentem, privatis intra curiam morantibus sententiam dicere *non licere* nec disputare. 'ego' inquit 'p. c. interrogare vobis permiseram, vos mera mapalia fecistis. volo ut servetis disciplinam 20 curiae. hic qualiscunque est, quid de nobis existimabit?' illo dimisso primus interrogatur sententiam Ianus pater. is designatus erat in kal. Iulias post-meridianus consul, homo quantumvis vafer, qui semper videt *ἄμα πρόσσω καὶ ὀπίσσω*. is multa diserte, quod 25 in foro vivebat, dixit, quae notarius persequi non potuit, et ideo non refero, ne aliis verbis ponam, quae ab illo dicta sunt. multa dixit de magnitudine deorum: non debere hunc vulgo dari honorem. 'olim' inquit 'magna res erat deum fieri: iam fabam mimum fecistis. itaque 30 ne videar in personam, non in rem dicere sententiam, censeo ne quis post hunc diem deus fiat ex his, qui *ἀροῖρης καρπὸν ἔδουσι* [aut ex his, quos alit *ζείδωρος ἄρουρα*]. qui contra hoc senatus consultum deus factus, dictus pictusve erit, eum dedi Laruis et proximo munere 35 inter novos auctoratos ferulis vapulare placet.' proximus interrogatur sententiam Diespiter Vicae Potae filius, et ipse designatus consul, nummulariolus: hoc

1. v. Arnim. Stoicor. vett. fg. II p. 312. Varro. Men. fg. 585. 13. Ennius. trag. 201 R. 25. Hom. II. III 109. 34. Hom. II. VI 142, II 548.

quaestu se sustinebat, vendere civitatulas solebat. ad
 hunc belle accessit Hercules et auriculam illi tetigit.
 censet itaque in haec verba: 'cum divus Claudius et
 divum Augustum sanguine contingat nec minus divam
 5 Augustam aviam suam, quam ipse deam esse iussit,
 longeque omnes mortales sapientia antecellat sitque
 e re publica esse aliquem qui cum Romulo possit
 "ferventia rapa vorare": censeo uti divus Claudius ex
 hac die deus sit, ita uti ante eum qui optimo iure
 10 factus sit, eamque rem ad metamorphosis Ovidi adi-
 ciendam'. variae erant sententiae, et videbatur Claudius
 [sententiam] vincere. Hercules enim, qui videret ferrum
 suum in igne esse, modo huc modo illuc cursabat et
 aiebat: 'noli mihi invidere, mea res agitur; deinde tu
 15 si quid volueris, in vicem faciam: manus manum lavat'.
 tunc divus Augustus surrexit sententiae suo loco 10
 dicendae et summa facundia disseruit: 'ego' inquit 'p. c.
 vos testes habeo, ex quo deus factus sum, nullum me
 verbum fecisse: semper meum negotium ago. sed non
 20 possum amplius dissimulare et dolorem, quem graviolem
 pudor facit, continere. in hoc terra marique pacem
 peperit? ideo civilia bella compescui? ideo legibus
 urbem fundavi, operibus ornavi, ut — quid dicam p. c.
 non invenio: omnia infra indignationem verba sunt.
 25 confugiendum est itaque ad Messalae Corvini, diser-
 tissimi viri, illam sententiam: "pudet imperii". hic,
 p. c. qui vobis non posse videtur muscam excitare,
 tam facile homines occidebat, quam canis adsidit. sed
 quid ego de tot ac talibus viris dicam? non vacat de-
 30 flere publicas clades intuenti domestica mala. itaque
 illa omittam, haec referam; nam etiam si †sormea
 Graece nescit, ego scio: ἔγγιον γόνυ κνήμης. iste quem
 videtis, per tot annos sub meo nomine latens, hanc
 mihi gratiam rettulit, ut duas Iulias proneptes meas
 35 occideret, alteram ferro, alteram fame; unum abnepotem
 L. Silanum, videris Iuppiter an in causa mala, certe
 in tua, si aecus futurus es. dic mihi, dive Claudi,
 quare quemquam ex his, quos quasque occidisti, ante-
 quam de causa cognosceres, antequam audires, dam-
 40 nasti? hoc ubi fieri solet? in caelo non fit. ecce

- 11 Iuppiter, qui tot annos regnat, uni Volcano crus fregit, quem

ῥῆψε ποδὸς τεταγὼν ἀπὸ βηλοῦ θεσπεσίω,

et iratus fuit uxori et suspendit illam: numquid occidit? tu Messalinam, cuius aequae avunculus maior 5 eram quam tuus, occidisti. "nescio" inquis? di tibi male faciant: adeo istuc turpius est, quod nescisti, quam quod occidisti. C. Caesarem non desiit mortuum persequi. occiderat ille socerum: hic et generum. Gaius Crassi filium vetuit Magnum vocari: hic nomen 10 illi reddidit, caput tulit. occidit in una domo Crassum, Magnum, Scriboniam, assarios quidem, nobiles tamen, Crassum vero tam fatuum, ut etiam regnare posset. hunc nunc deum facere vultis? videte corpus eius dis iratis natum. ad summam, tria verba cito dicat, et 15 servum me ducat. hunc deum quis colet? quis credet? dum tales deos facitis, nemo vos deos esse credet. summa rei, p. c., si honeste *me* inter vos gessi, si nulli clarius respondi, vindicate iniurias meas. ego pro sententia mea hoc censeo': atque ita ex tabella recitavit: 20 'quando quidem divus Claudius occidit socerum suum Appium Silanum, generos duos Magnum Pompeium et L. Silanum, socerum filiae suae Crassum Frugi, hominem tam similem sibi quam ovo ovum, Scriboniam socrum filiae suae, uxorem suam Messalinam et ceteros 25 quorum numerus iniri non potuit: placet mihi in eum severe animadverti nec illi rerum iudicandarum vacationem dari eumque quam primum exportari et caelo intra triginta dies excedere, Olympo intra diem tertium'.

pedibus in hanc sententiam itum est. nec mora, 30 Cyllenius illum collo obtorto trahit ad inferos a caelo

'illuc unde negant redire quemquam'.

- 12 dum descendunt per viam sacram, interrogat Mercurium, quid sibi velit ille concursus hominum, num Claudii funus esset? et erat omnium formosissimum et impensa 35 cura, plane ut scires deum efferri: tubicinum, cornicinum, omnis generis aeneatorum tanta turba, tantus concentus, ut etiam Claudius audire posset. omnes laeti, hilares: populus Romanus ambulabat tanquam

3. Hom. Il. I. 591. 32. Catull. 3, 12.

liber. Agatho et pauci causidici plorabant, sed plane ex animo. iurisconsulti e tenebris procedebant, pallidi, graciles, vix animam habentes, tanquam qui tum maxime reviviscerent. ex his unus cum vidisset capita con-
 5 ferentes et fortunas suas deplorantes causidicos, accedit et ait: 'dicebam vobis: non semper Saturnalia erunt'. Claudius ut vidit funus suum, intellexit se mortuum esse. ingredienti enim *μεγάλῳ χορικῶ* naenia cantabatur anapaestis:

'fundite fletus, edite planctus,
 resonet tristi clamore forum:
 cecidit pulchre cordatus homo,
 quo non alius fuit in toto
 fortior orbe. 5

ille citato vincere cursu
 poterat celeres, ille rebelles
 fundere Parthos levibusque sequi
 Persida telis, certa que manu
 tendere nervum, qui praecipites 10
 vulnere parvo figeret hostes,
 pictaque Medi terga fugacis.

ille Britannos ultra noti
 litora ponti
 et caeruleos scuta Brigantas 15
 dare Romuleis colla catenis
 iussit et ipsum nova Romanae
 iura securis tremere Oceanum.

deflete virum, quo non alius
 potuit citius discere causas, 20
 una tantum parte audita,
 saepe *et* neutra. quis nunc iudex
 toto lites audiet anno?

tibi iam cedit sede relicta,
 qui dat populo iura silenti, 25
 Cretaea tenens oppida centum.
 caedite maestis pectora palmis,
 o causidici, venale genus.

vosque poetae lugete novi,
 vosque in primis qui concusso 30
 magna parastis lucra fritillo.

- 13 delectabatur laudibus suis Claudius et cupiebat diutius spectare. incit illi manum Talthybius deorum [nuntius] et trahit capite obvoluto, ne quis eum possit agnoscere, per campum Martium et inter Tiberim et Viam Tectam descendit ad inferos. antecesserat iam com- 5
pendiaria Narcissus libertus ad patronum excipiendum et venienti nitidus, ut erat a balineo, occurrit et ait: 'quid di ad homines?' 'celerius' inquit Mercurius 'et venire nos nuntia'. dicto citius Narcissus evolat. omnia proclivia sunt, facile descenditur, itaque quamvis po-
dagricus esset, momento temporis pervenit ad ianuam 10
Ditis, ubi iacebat Cerberus vel ut ait Horatius 'belua centiceps'. pusillum perturbatur — subalbam canem in deliciis habere adsueverat — ut illum vidit canem nigrum, villosum, sane non quem velis tibi in tenebris 15
occurrere, et magna voce 'Claudius' inquit 'veniet'. cum plausu procedunt cantantes: *εἰρήκιμεν συγκαίρομεν*. hic erat C. Silius consul designatus, Iuncus praetorius, Sex. Traulus, M. Helvius, Trogus, Cotta, Vettius Valens, Fabius, equites R. quos Narcissus duci iusserat. me- 20
dius erat in hac cantantium turba Mnester pantomimus, quem Claudius decoris causa minorem fecerat. ad Messalinam — cito rumor percerebuit Claudium venisse — convolant: primi omnium liberti Polybius, Myron, Harpocras, Amphaeus, Pheronactus, quos Claudius 25
omnes, necubi imparatus esset, praemiserat. deinde praefecti duo Iustus Catonius et Rufrius Pollio. deinde amici Saturninus Lusius et Pedit Pompeius et Lupus et Celer Asinius consulares. novissime fratris filia, sororis filia, generi, soceri, socrus, omnes plane con- 30
sanguinei. et agmine facto Claudio occurrunt. quos cum vidisset Claudius, exclamat: *πάντα φίλων πλήρη*, quomodo huc venistis vos?' tum Pedit Pompeius: 'quid dicis, homo crudelissime? quaeris quomodo? quis enim nos alius huc misit quam tu, omnium amicorum inter- 35
factor? in ius eamus: ego tibi hic sellas ostendam'.
- 14 ducit illum ad tribunal Aeaci: is lege Cornelia quae de sicariis lata est, quaerebat. postulat, nomen

12. Hor. carm. II 13, 34.

eius recipiat; edit subscriptionem: occisos senatores
 XXXV, equites R. CCXXI, ceteros ὅσα ψήμαθός τε
 κόνις τε. advocatum non invenit. tandem procedit
 P. Petronius, vetus convictor eius, homo Claudiana
 5 lingua disertus, et postulat advocacionem. non datur.
 accusat Pedit Pompeius magnis clamoribus. incipit
 patronus velle respondere. Aeacus, homo iustissimus,
 vetat et illum altera tantum parte audita condemnat
 et ait: αἶκε πάθοι τὰ τ' ἔρξε, δίκη κ' ἰθιῖα γένοιτο.
 10 ingens silentium factum est. stupebant omnes novitate
 rei attoniti, negabant hoc unquam factum. Claudio
 magis iniquum videbatur quam novum. de genere
 poenae diu disputatum est, quid illum pati oporteret.
 erant qui dicerent, Sisyphum diu laturam fecisse, Tan-
 15 talum siti periturum nisi illi succurreretur, aliquando
 Ixionis miseri rotam sufflaminandam. non placuit ulli
 ex veteribus missionem dari, ne vel Claudius unquam
 simile speraret. placuit novam poenam constitui de-
 bere, excogitandum illi laborem irritum et alicuius
 20 cupiditatis spes sine effectu. tum Aeacus iubet illum
 alea ludere pertuso fritillo. et iam coeperat fugientes
 semper tesseras quaerere et nihil proficere:
 nam quotiens missurus erat resonante fritillo, 15
 utraque subducto fugiebat tessera fundo.
 25 cumque recollectos auderet mittere talos,
 lusuro similis semper semperque petenti,
 decepere fidem: refugit digitosque per ipsos
 fallax adsiduo dilabatur alea furto.
 sic cum iam summi tanguntur culmina montis,
 30 irrita Sisyphio volvuntur pondera collo.
 apparuit subito C. Caesar et petere illum in servitutem
 coepit; producit testes, qui illum viderant ab illo flagris,
 ferulis, colaphis vapulantem. adiudicatur C. Caesari;
 Caesar illum Aeaco donat. is Menandro liberto suo
 35 tradidit, ut a cognitionibus esset.

2. Hom. II. IX 385. 9. Hesiodi fg. 174 Rz. = Aristot. Eth. Nic. V 5,3.

Princeton University Library

32101 077786455

